

Tescil No : 159
Koruma Tarihi : 19.07.2010
Başvuru No : C2010/046
Coğrafi İşaretin Türü : Mahreç İşareti
Başvuru Sahibi : Gaziantep Bakırcılar Odası
Başvuru Sahibinin Adresi : Karagöz Mah. Handanbey Çarşısı Handanbey Apt.
Zemin Kat Şahinbey GAZİANTEP
Ürünün Adı : Bakır El İşlemeciliği
Coğrafi İşaretin Adı : Gaziantep Bakır El İşlemeciliği
Kullanım Biçimi : Markalama
Diğer bilgiler ektedir.

Teknik özellikleri ve denetim biçimi ekte verilen coğrafi işaret; 03.09.2011 tarih ve 28043 sayılı Resmi Gazetede ilan edilmiştir. 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname'nin 12 nci maddesi gereğince 19.07.2010 tarihinden geçerli olmak üzere tescil edilmiştir.

Elif B. AKIN
Enstitü Başkanı a.
Markalar Dairesi Başkanı

Tescil No : 159
Coğrafi İşaret : Gaziantep Bakır El İşlemeciliği

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Anadolu'da en çok kullanılan maden bakırdır. Bakır eşyalar, bakırdan ve pirinç olarak tabir edilen (bakır ve çinko karışımı) maden işlenerek yapılır.

Gaziantep bakır işleminin özelliği yekpare olarak (tek parçadan) imal edilmesi yani lehim ve kaynak gibi birleştirici işlemlerin kullanılmamasıdır.

Gaziantep'te bakır mamullerin işlenmesinde, çakma ve çizme diye bilinen basit işleme yönteminin dışında sadece Gaziantep'te yapılan bir çekiç ve bir çelik kalem kullanılarak çalma tekniği ile tek parçadan üretilen bakır eşyasının işleme tekniği bölgeye has bir özelliktir. Ürünün çekiçle dövülerek tek parçadan yapılması ve bir çekiç bir çelik kalem kullanılarak üretilmesi ayrıca ana maddeden parça kopararak (çalma tekniği ile) motif meydana çıkarılması Gaziantep Bakır El İşlemeciliği'nin ayırt edici özelliğini oluşturur.

Bu işleme yönteminde bir tek parçanın işlenmesini bazen haftalarca, bazen de aylarca sürdüğü görülür. Bu meslekte en zor olan iş şüphesiz ki işlemeciliktir. Maharetli ustalarımız, bilgisini, emeğini ve ruhunu ortaya koyarak sabırla bir sanat eseri yaratırlar.

Gaziantep bakır işçiliğinde 41 ana motif kullanılıyor. Ürün üzerindeki motif ve desenler uzun yıllardır bölgede kullanılan Selçuklu ve Osmanlı motifleri olup, doğa resimleri de kullanılır. Zaman zaman dini motiflerde kullanılır. Bazen de ustalar tarafından özgün olarak hazırlanan özel motifler kullanılabilir.

Günümüzde en çok kullanılan bakır madeni kalaylanarak ev, mutfak ve süs eşyası olarak kullanılmaktadır.

Üretim Metodu:

Külçe halindeki bakır haddehanelerde eritilerek kalıplara dökülür ve daha sonra silindirlerden geçirilerek istenen kalınlıklarda çekilir. Silindirden geçen bakır sertleşeceğinden tekrar yumuşatmak için fırınlarda tavlama yapılır. Levha haline gelen bakır istenen ebatlarda kesilir. Bakırcı dükkânlarına gelen bakır levhalar ustasının elinde özel sıvama tezgâhlarında mazgala yardımıyla birkaç işleme şekillendirilir. Bu şekillendirmelerin 500'e yakın çeşidi vardır. Küçük parçalar doğrudan tezgâha bağlansa da, büyük parçalar için ayrıca kovan basılır. Tekrar tavlandıktan sonra sıvama tezgâhlarında kalıplar üzerinde şekillendirilir.

İşlemci (işleme ustası) ürünün motif ve şekillerini tasarladıktan sonra, gerektiğinde şablon, gerektiğinde de işlemeciye özgü motifler ve desenlerle ürünün üzeri işlenir. Teknoloji kullanmadan, sadece kalem dediğimiz 10 cm uzunluğunda ve uçlarına 60 ile 90 derece açı verilerek yapılan çelik kalemle, çekiç darbeleri kaleme vurularak yapılan süsleme tekniğidir. Bakırın kararmaması için tekli kalemle işlemin yapılması gerekir. Böylece ürün bir ömür boyu kararmaz.

Tek çekiç ve tek çelik kalemle işlenen bakır ürünler her işlem sonunda sertleşir. Tekrar işlenmesi için tavinin alınması gerekir. Lehim ve kaynak işlemlerinin yapılmasından sonra gerekirse istenmeyen yerler bantlanarak boya tabancasıyla boyanır. Sonra boya fırınlanarak kurutulur. Boyanın temizliği ve kalitesi ürün üzerinde önemli ayırt edici özellik olarak görülür. Daha sonra polisaj makinelerinde parlatılır.

Tescil No : 159
Coğrafi İşaret : Gaziantep Bakır El İşlemeciliği

Ürünün üzerindeki yağ lekelerinin alınması için 90 derecelik sıcak deterjanlı suda yıkanır. İnce kavak talaşıyla kurulur. Arkasından vernikleme işlemi yapılır. Bakır işlemeciliği sanatsal tarihten gelen bir birikimle onlarca defa, hatta yüzlerce defa elden geçerken sonuçta bir sanat eseri ortaya çıkar. İyi bir işlemeci ustası 15-20 yılda yetişir.

Ürün meydana geldikten sonra önce streç film ile sarılıp daha sonra gerektiğinde taşıyıcı bir dış ambalaj ile paketlenir. Dış ambalajın içinde muhakkak surette garanti belgesi ve kullanma talimatı bulundurulur.

Eskitme

İşleme ve modelleme işleri bittikten sonra eskitme için sulandırılmış aside (kezzap) batırılarak kurutulur. Kullanılan asidin miktarı, ürünün büyüklüğüne ve miktarına göre değişir. Ürün daha sonra pürümüze yakılır, kalaylı eskitmeli ürünlerde hazır vernikler kullanıldığı gibi, gomalak ve ispirotolu bir vernik cilası yapılarak bu cilaya boya da katılıp boyanır, daha sonra zımparalanıp temizlendikten sonra kalaylanır ve eskitilir.

Denetleme:

Ürünün işlenmesi; ürünün üretiminin teknik özelliklere uygunluğu, üretim aşamalarının doğru ve eksiksiz yapıldığı, **pazarlama;** coğrafi işaretlemenin takibi, coğrafi işaretin yerinde, doğru ve yetkililer tarafından kullanıldığı, kusurlu ve hatalı ürünlere coğrafi işaretlerin vurulup vurulmadığı, **ambalajlama;** ürünlerin tek tek streçli ve kutulu olarak kullanma kılavuzu ve garanti belgesi ile birlikte olması gerektiği hususunda kontrol ve takip yapılacaktır. Bu görevin yerine getirilmesi için denetim komisyonunda bulunan kurumların yeterli donanım ve personeli mevcuttur. Gerekli denetimler yılda en az 2 defa olmak üzere, tüketicilerin de şikayetleri üzerine her zaman yapılabilecektir. Denetim komisyonu; Gaziantep Sanayi Odası'ndan bir kişi, Gaziantep Esnaf ve Sanatkarlar Odalar Birliği'nden iki kişi olmak üzere üç kişiden oluşur. Denetim komisyonu belirtilen kriterler kapsamında denetimlerini yaparak sonuçlarını bir rapora bağlayarak saklayacaktır.